

FI

FI

FI

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 1.7.2010
KOM(2010)348 lopullinen

KOMISSION VIHREÄ KIRJA

**toimintavaihtoehtoista etenemiseksi kohti kuluttajia ja yrityksiä hyödyttävää
eurooppalaista sopimusoikeutta**

KOMISSION VIHREÄ KIRJA

toimintavaihtoehtoista etenemiseksi kohti kuluttajia ja yrityksiä hyödyttävää eurooppalaista sopimusoikeutta

1. VIHREÄN KIRJAN TARKOITUS

Sisämarkkinat perustuvat monenlaisiin sopimuksiin, joihin sovelletaan montaa erilaista kansallista sopimusoikeutta. Kansallisen sopimusoikeuden väliset erot voivat kuitenkin merkitä yrityksille ylimääräisiä liiketoimintakustannuksia ja oikeudellista epävarmuutta sekä johtaa siihen, etteivät kuluttajat luota sisämarkkinoihin. Sopimusoikeuden säännösten poikkeavuudet voivat edellyttää yrityksiltä sopimusehtojensa mukauttamista. Lisäksi kansallinen oikeus on vain harvoin käytettävissä muilla eurooppalaisilla kielillä, mikä merkitsee sitä, että markkinatoimijoiden on pyydettävä neuvoja valittavan oikeusjärjestelmän tuntevalta lakimieheltä.

Osittain näistä syistä kuluttajat ja yritykset, erityisesti pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset), joiden resurssit ovat rajalliset, saattavat olla haluttomia ryhtymään rajatylittäviin liiketoimiin. Tällainen vastahakoisuus vaikeuttaa puolestaan rajatylittävää kilpailua, mikä on haitallista yhteiskunnalliselle hyvinvoinnille. Erityisen epäsuotuisassa asemassa saattavat olla pienten jäsenvaltioiden kuluttajat ja yritykset.

Komissio haluaa kansalaisten saavan sisämarkkinoista täyden hyödyn. Unionin on toimittava tarmokkaammin rajatylittävien liiketoimien helpottamiseksi. Tämän vihreän kirjan tarkoituksena on esitellä vaihtoehtoisia tapoja lujittaa sisämarkkinoita etenemällä eurooppalaisen sopimusoikeuden kehittämisessä ja käynnistää asiaa koskeva julkinen kuuleminen. Kuulemisen tulosten arvioinnista riippuen komissio saattaa esittää lisätoimia vuoteen 2012 mennessä. Mahdollisen säädösehdotuksen yhteydessä tehdään asianmukainen vaikutustenarviointi.

2. TAUSTA

Vuonna 2001 Euroopan sopimusoikeudesta¹ antamansa tiedonannon myötä Euroopan komissio käynnisti laajan julkisen kuulemisprosessin, joka koski jäsenvaltioiden sopimusoikeuden eroista aiheutuvia ongelmia ja mahdollisia alalla toteutettavia toimia. Saatujen vastausten perusteella komissio antoi vuonna 2003 toimintasuunnitelman², jossa ehdotettiin eurooppalaisen sopimusoikeuden laadun ja yhdenmukaisuuden parantamista laatimalla yhteinen viitekehys. Siihen sisältyisi yhteisiä periaatteita, terminologiaa ja mallisääntöjä, joita unionin lainsäätäjä voisi käyttää laatiessaan tai tarkistaessaan lainsäädäntöä. Toimintasuunnitelmassa ehdotettiin myös unionin kuluttajasopimusoikeuden alan säännösten tarkistamista epäjohdonmukaisuuksien poistamiseksi ja sääntelyn puutteiden

¹ KOM(2001) 398, 11.7.2001.

² KOM(2003) 68, 12.2.2003.

paikkaamiseksi³. Tarkistuksen tuloksena komissio esitti lokakuussa 2008 ehdotuksen direktiiviksi kuluttajan oikeuksista⁴, tarkoituksena piristää vähittäiskaupan sisämarkkinoita.

Komissio rahoitti tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen kuudennen puiteohjelman kautta myönnettyllä avustuksella kansainvälisen tutkijaverkoston työtä ja seurasi sitä tarkasti. Verkosto toteutti yhteisten puitteiden hyväksymiseen tähtäävän valmistelevan oikeudellisen tutkimustyön. Tutkimustyö saatiin päätökseen vuoden 2008 lopussa, ja se johti yhteisen viitekehysluonnoksen julkaisemiseen⁵. Yhteinen viitekehysluonnos kattaa yksityisoikeuden kuten sopimus- ja vahingonkorvausoikeuden periaatteet, määritelmät ja mallisäännöt⁶. Se sisältää sekä kaupallisia että kuluttajasopimuksia koskevia säännöksiä.

Yhteinen viitekehysluonnos perustuu useisiin Euroopan tasolla ja kansainvälisellä tasolla aiemmin toteutettuihin hankkeisiin. Arvostettujen eurooppalaisten tutkijoiden verkosto⁷ on laatinut eurooppalaisen sopimusoikeuden periaatteet (*Principles of European Contract Law, PECL*) tarkoituksenaan tuoda sisämarkkinoille yhdenmukainen sopimusoikeus. Myös erilaiset kansainväliset ja alueelliset organisaatiot, jotka ovat havainneet toisistaan poikkeavien sopimusoikeuden sääntöjen haittaavan kansainvälistä kauppaa, ovat työskennelleet esteiden vähentämiseksi laatimalla yhdenmukaisia mallisääntöjä. YK:n kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunta (UNCITRAL) on laatinut lähes maailmanlaajuisen yritystenvälistä tavaroiden myyntiä koskevan standardin – Wienin yleissopimuksen kansainvälistä tavaroiden kauppaa koskevista sopimuksista⁸ – jota sovelletaan automaattisesti, elleivät osapuolet ole valinneet sovellettavaksi jotakin toista oikeutta. Yksityisoikeuden yhdenmukaistamiseksi toimiva kansainvälinen instituutti UNIDROIT on kehittänyt kansainvälisiä kaupallisia sopimuksia koskevat periaatteet, jotka ovat tavaroiden myyntiä ja palvelujen toimittamista koskevat mallisäännöt. Näillä välineillä on luotu standardeja, joita lainsäätäjät ympäri maailman ovat käyttäneet mallisääntöinä⁹, samoin kuin kaupallisten sopimusten osapuolet, jotka eivät voi nimetä niitä sopimustensa tiettyjä näkökohtia koskevaksi oikeudeksi, mutta voivat kuitenkin sisällyttää sopimukseen viittauksen näihin standardeihin, kuten tehdään selväksi Rooma I -asetuksen¹⁰ 3 artiklassa yhdessä johdanto-osan 13 kappaleen kanssa. Näiden välineiden soveltamisala rajoittuu kuitenkin yritysten välisiin sopimuksiin ja Wienin yleissopimuksen puolestaan tavaroiden myyntiin. Vielä ei ole myöskään käytössä mekanismia, jolla huolehdittaisiin niiden yhdenmukaisesta tulkinnasta

³ Ks. myös komission tiedonanto: Euroopan sopimusoikeus ja yhteisön säännösten tarkistaminen: jatkotoimet (KOM(2004) 651, 11.10.2004).

⁴ KOM(2008) 614, 8.10.2008.

⁵ Von Bar, C., Clive, E. and Schulte Nölke, H. (eds.), *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR)*, München, Sellier, 2009.

⁶ Näistä joidenkin osalta esikuvana ovat olleet periaatteet ja mallisäännöt, jotka on laatinut Association Henri Capitant ja Société de législation comparée ("European Contract Law. Materials for a Common Frame of Reference : Terminology, Guiding Principles, Model Rules", Ass. H Capitant et SLC, 2008, Sellier European law publishers).

⁷ Verkosto, jonka nimenä oli eurooppalaista sopimusoikeutta käsittelevä komitea, käsitti tutkijoita kaikista jäsenvaltioista, sen puheenjohtajana oli Ole Lando ja se toimi vuosina 1982–2001.

⁸ Wienin yleissopimuksen on ratifioinut tähän mennessä 74 maata. Poikkeuksia EU-maiden joukossa ovat Yhdistynyt kuningaskunta, Portugali ja Irlanti.

⁹ Esimerkiksi Afrikan yritysoikeuden yhdenmukaistamista käsittelevä organisaatio on työskennellyt kehittääkseen yhdenmukaisen sopimuksia koskevan säädöksen. Se on perustanut työnsä laajalti UNIDROIT:n kansainvälisiä kaupallisia sopimuksia koskeviin periaatteisiin. UNIDROIT:n periaatteet ja eurooppalaisen sopimusoikeuden periaatteet ovat olleet myös Kiinan sopimuksia koskevan vuoden 1999 lain esikuvina.

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 593/2008, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista (EUVL L 177, 4.7.2008, s. 6).

jäsenvaltioissa. Näillä välineillä ei myöskään voida rajoittaa kansallisten pakollisten sääntöjen soveltamista.

Eurooppalaista sopimusoikeutta koskevalla välineellä voitaisiin auttaa EU:ta pääsemään taloudellisiin tavoitteisiinsa ja toipumaan talouskriisistä. Tukholman ohjelmassa vuosiksi 2010–2014¹¹ todetaan, että Euroopan oikeudenkäyttöalueen avulla olisi tuettava talouden toimintaa sisämarkkinoilla. Ohjelmassa kehoitetaan komissiota esittämään yhteistä viitekehystä koskeva ehdotus ja tutkimaan sopimusoikeuden kysymystä lähemmin. Komission Eurooppa 2020 -tiedonannossa¹² tunnustetaan tarve tehdä sopimusten tekeminen muissa EU-maissa olevien kumppaneiden kanssa yrityksille ja kuluttajille helpommaksi ja edullisemmaksi, muun muassa tarjoamalla yhdenmukaisia ratkaisuja kuluttajasopimuksiksi sekä EU:n mallisopimuslausekkeita ja etenemällä kohti vapaaehtoista eurooppalaista sopimusoikeutta. Eurooppa 2020 -strategian pohjalta annetun ensimmäisen lippulaiva-aloitteen, Euroopan digitaalistrategian¹³ tavoitteena on saada kestäviä taloudellisia ja yhteiskunnallisia hyötyjä digitaalisista sisämarkkinoista poistamalla oikeuden hajanaisuutta. Siinä ehdotetaan ”vapaaehtoista sopimusoikeuden sääntelyvälinettä, jolla vähennetään sopimusoikeuden hajanaisuutta erityisesti verkkoympäristön osalta”.

Unioni voisi paikata sopimusoikeutta koskevia aukkoja hyväksymällä tehokkaita välineitä toisistaan poikkeaviin sopimusoikeusjärjestelmiin liittyvien markkinaesteiden purkamiseksi. Eurooppalaista sopimusoikeutta koskeva, riittävän käyttäjäystävällinen ja oikeudellisesti varma väline voisi toimia myös mallina, erityisesti kansainvälisille organisaatioille, jotka ovat pitäneet unionia alueellisen yhdentymisen mallina¹⁴. Näin unioni voisi johtaa tämän alan yhtenäisten kansainvälisten standardien laadintaa, mikä puolestaan voisi tuoda Euroopan taloudelle maailmanlaajuisia kilpailuetua.

Toteuttaakseen tehtävänsä komissio on perustanut asiantuntijaryhmän¹⁵ tarkastelemaan eurooppalaisen sopimusoikeuden alan käyttäjäystävällisen, sekä kuluttajia että yrityksiä hyödyttävän ja samalla oikeusvarmuuden tarjoavan välineen toteutettavuutta. Asiantuntijaryhmä avustaa komissiota valitsemaan yhteisen viitekehysluonnoksen osat, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti sopimusoikeuteen, ja jäsenitelemään, tarkistamaan ja täydentämään valittuja säännöksiä. Se ottaa huomioon myös muut tämän alan merkitykselliset lähteet samoin kuin käsiteltävänä olevassa kuulemisessa esitettävät kannanotot. Asiantuntijaryhmä kokoaa yhteen unionin erilaisista oikeusperinteistä ja sidosryhmien eduista koostuvan asiantuntemuksen. Sen jäsenet on valittu yksityisoikeuden, nimenomaan sopimusoikeuden alan nimekkäistä asiantuntijoista, ja he toimivat riippumattomina ja yleisen edun mukaisesti. Asiantuntijaryhmä ottaa meneillään olevassa työssään huomioon tällä vihreällä kirjalla käynnistetyn julkisen kuulemisen tulokset.

¹¹ Neuvoston asiakirja N:o 17024/09, 2.12.2009.

¹² KOM(2010) 2020, 3.3.2010.

¹³ Ks. komission tiedonanto *Euroopan digitaalistrategia* (KOM(2010) 245, 19.5.2010).

¹⁴ Esimerkiksi Kaakkois-Aasian valtioiden järjestö (perustettu vuonna 1967) ja äskettäin (vuonna 2008) perustettu Etelä-Amerikan kansojen unioni.

¹⁵ Komission päätös, annettu 26 päivänä huhtikuuta 2010, eurooppalaisen sopimusoikeuden alan yhteistä viitekehystä käsittelevän asiantuntijaryhmän perustamisesta (EUVL L 105, 27.4.2010, s. 109).

3. SISÄMARKKINOIDEN HAASTEET

Sisämarkkinoiden loppuunsaattamisen tiellä on erilaisia esteitä, jotka haittaavat niiden mahdollisuuksien täysimääräistä hyödyntämistä. Sisämarkkinoiden sujuvaa toimintaa estävät sääntelyyn liittyvät, kielelliset ja muunlaiset esteet¹⁶. Näitä esteitä ovat esimerkiksi kansallisen sopimusoikeuden väliset erot, mikä on käynyt ilmi Euroopan sopimusoikeudesta vuonna 2001 annetun tiedonannon yhteydessä käynnistetyssä kuulemisessa, Eurobarometri-tutkimuksissa¹⁷ ja muissa selvityksissä¹⁸.

3.1. Yritysten ja kuluttajien väliset sopimukset

Sopimusoikeuteen liittyviä eroavaisuuksia on ensinnäkin aloilla, joita ei säännellä EU:n lainsäädännöllä (esimerkiksi yleinen sopimusoikeus), mutta myös aloilla, jotka on unionin tasolla osittain yhdenmukaistettu vähimmäistasolle (esimerkiksi kuluttajansuojalainsäädäntö). Tämä on antanut jäsenvaltioille mahdollisuuden lähestyä kuluttajansuojalainsäädäntöä eri tavoin.

Yritysten ja kuluttajien välisten sopimusten osalta unioni on ottanut käyttöön yhtenäiset lainvalintasäännöt, joiden tarkoituksena on suojata kuluttajia, kun he hakevat korvausta toisessa jäsenvaltiossa toimivalta yritykseltä, jonka kanssa he ovat tehneet sopimuksen. Tarkemmin sanottuna Rooma I -asetuksen 6 artiklan mukaan sovelletaan sen maan lakia, jossa kuluttajan asuinpaikka on, edellyttäen että elinkeinonharjoittaja harjoittaa kaupallista tai ammattitoimintaansa maassa tai suuntaa tällaista toimintaa kyseiseen maahan, jossa kuluttajan asuinpaikka on, jos lakivalintaa ei ole tehty. Jos osapuolet valitsevat jonkin muun lain kuin kuluttajan asuinmaan lain, sopimus ei voi johtaa siihen, että kuluttaja menettää asuinmaansa lainsäädännön tarjoaman suojan¹⁹. Tämän säännön johdosta kuluttajat voivat olla varmoja siitä, että kiistatapauksessa tuomioistuimet huolehtivat siitä, että heillä on vähintäänkin samantasoinen suoja kuin mikä taataan heidän asuinmaassaan.

Yritysten kannalta tämä sääntö merkitsee sitä, että kun ne myyvät tuotteitaan yli rajojen, sopimukseen, joita ne tekevät kuluttajien kanssa, sovelletaan kuluttajien asuinmaissa voimassa olevia sääntöjä, riippumatta siitä, onko lakivalinta tehty vai ei. Yrityksille, jotka haluavat ryhtyä harjoittamaan tällaista rajatylittävää kauppaa, saattaa koitua suuria oikeudellisia kustannuksia, kun niiden tekemiin sopimukseen sovelletaan toisen maan kuluttajalainsäädäntöä. Äärimmäisissä tapauksissa jotkin yritykset saattavat jopa kieltäytyä myymästä yli rajojen, jolloin kyseisen yrityksen mahdolliset asiakkaat saattavat juuttua kansallisille markkinoille ja menettää sisämarkkinoiden tarjoamat laajemmat valikoimat ja halvemmat hinnat. Tämä saattaa olla erityisen merkityksellistä sähköisessä kaupankäynnissä. Vaikka kuluttajien olisikin mahdollista päästä myyjän verkkosivuille kaikista jäsenvaltioista, myyjä saattaa kustannusten ja riskien vuoksi kieltäytyä tekemästä sopimuksia muissa jäsenvaltioissa asuvien kuluttajien kanssa. Esimerkkinä mainittakoon, että 61 prosentissa sähköisen kaupankäynnin tarjonnasta kuluttajat eivät voineet tehdä tilauksia, pääasiassa siksi,

¹⁶ Esimerkiksi postipalvelujen toimitusongelmat ja maksuihin liittyvät ongelmat.

¹⁷ Ks. esimerkiksi erityiseurobarometri 292 (2008) ja Flash-eurobarometri 278 (2009).

¹⁸ Ks. esimerkiksi Clifford Chancen selvitys eurooppalaisesta sopimusoikeudesta (Clifford Chance Survey in European Contract Law) (2005).

¹⁹ Samanlaisia lainvalintasääntöjä, joilla tähdätään heikomman osapuolen suojeluun, on myös muuntyyppisten sopimusten, kuten vakuutus- ja kuljetussopimusten osalta, ks. Rooma I -asetuksen 7 ja 5 artikla.

että yritykset kieltäytyivät tekemästä kauppaa kuluttajan kotimaahan²⁰. Näin ollen rajatylittävän sähköisen kaupankäynnin mahdollisuudet jäävät osittain käyttämättä, mistä kärsivät sekä yritykset, erityisesti pk-yritykset, että kuluttajat.

Komission ehdotuksessa direktiiviksi kuluttajan oikeuksista²¹ käsitellään joitakin näistä ongelmista, kun siinä pyritään yksinkertaistamaan ja lujittamaan kuluttajasopimusoikeuden alalla voimassa olevaa lainsäädäntöä, perustana täysin yhdenmukaistettu kuluttajasopimusoikeuden sisämarkkinanäkökohtien kokonaisuus. Vaikka direktiivi hyväksyttäisiin ehdotetussa muodossaan, se ei kuitenkaan muuta jäsenvaltioiden sopimusoikeutta täysin yhteensopivaksi aloilla, joita ei ole vielä yhdenmukaistettu. Myös täysin yhdenmukaistettujen säännösten aloilla niitä olisi sovellettava yhdessä muiden yleisen sopimusoikeuden alan kansallisten säännösten kanssa²². Lisäksi kahden vuoden ajan käydyt tiiviit neuvottelut Euroopan parlamentissa ja neuvostossa ovat osoittaneet, että täysimääräiseen yhdenmukaistamiseen perustuvalla lähestymistavalla on rajansa. Näin ollen jäsenvaltioiden sopimusoikeuden väliset erot ovat todellisuutta direktiivin hyväksymisen jälkeenkin, ja yritysten, jotka haluavat käydä kauppaa yli rajojen, on noudatettava niitä.

3.2. Yritysten väliset sopimukset

Yritysten välisen sopimuksen kohdalla osapuolilla on vapaus valita sopimukseensa sovellettava oikeus. Ne voivat sisällyttää sopimuksiinsa myös olemassa olevia välineitä, kuten Wienin yleissopimus kansainvälistä tavaran kauppaa koskevista sopimuksista tai kansainvälisiä kaupallisia sopimuksia koskevat UNIDROIT:n periaatteet. Yrityksillä ei kuitenkaan ole mahdollisuutta valita yhteistä eurooppalaista sopimusoikeutta, jota voitaisiin soveltaa ja tulkita yhdenmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa.

²⁰ Ks. komission tiedonanto elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisestä rajatylittävästä sähköisestä kaupankäynnistä EU:ssa (KOM(2009) 557, 22.10.2009).

²¹ KOM(2008) 614.

²² Esimerkiksi säännökset oikeussuojakeinoista tiedotusvelvollisuuden rikkomistapauksissa.

Suuret yritykset, joilla on vahva neuvotteluvoima, voivat varmistaa, että niiden sopimuksiin sovelletaan tiettyä kansallista oikeutta. Pk-yrityksille tämä voi olla vaikeampaa, ja sen vuoksi syntyy esteitä koko unionissa yhtenäisen kauppapolitiikan soveltamiselle, mikä puolestaan estää yrityksiä tarttumasta sisämarkkinoiden mahdollisuuksiin. Lisäksi erilaisen sopimusoikeuden järjestelmien noudattamisesta huolehtiminen tai tietojen hankinta toisessa jäsenvaltiossa sovellettavasta oikeudesta ja toisella kielellä voivat lisätä oikeudellisia kustannuksia.

Vaikka yritykset saattavat olla jo tutustuneet tämäntyyppisiin liiketoimiin yleisesti sovellettavaan jäsenvaltioiden lainsäädäntöön joidenkin, vahvan kansainvälisen ulottuvuuden omaavien sopimustyyppien kuten kuljetussopimusten kohdalla, näin ei välttämättä ole aina. Lisäksi yleisimpien kaupallisten liiketoimien kohdalla yritykset saattaisivat hyötyä eurooppalaisen sopimusoikeuden yhtenäiset säännöt esittävästä välineestä, joka olisi helposti saatavilla kaikilla virallisilla kielillä. Sen myötä rajatylittävää kauppaa harjoittavat yritykset saattaisivat kokea toimintaympäristönsä luotettavammaksi, ja ne pystyisivät tutustumaan tällaiseen järjestelmään nopeasti käyttämällä sitä aina tehdessään kauppaa muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien yritysten kanssa. Tällaista välinettä saatettaisiin myös alkaa pitää tällaisen kaupankäynnin yhteydessä vaihtoehtona jäsenvaltioiden kansalliselle sopimusoikeudelle sekä neutraalina uudenaikaisena sopimusoikeusjärjestelmänä, joka perustuu yhteisiin kansallisen oikeuden perinteisiin selkeällä ja käyttäjäystävällisellä tavalla. Tällainen vaihtoehto saattaisi olla erityisen houkutteleva pk-yrityksille, jotka lähtevät ensi kertaa uusille markkinoille.

4. PARHAAN EUROOPPALAISTA SOPIMUSOIKEUTTA KOSKEVAN VÄLINEEN VALINTA

Eurooppalaista sopimusoikeutta koskevan välineen avulla olisi pystyttävä ratkaisemaan edellä kuvattuja jäsenvaltioiden sopimusoikeuden erilaisuuden aiheuttamia ongelmia ilman että lisätään kuluttajien tai yritysten rasitteita tai monimutkaistetaan tilannetta. Lisäksi sen yhteydessä olisi varmistettava korkeatasoinen kuluttajansuoja. Välineen olisi oltava kattamallaan alalla kokonaisuvaltainen ja itsenäinen siinä mielessä, että viittauksia kansalliseen oikeuteen tai kansainvälisiin välineisiin olisi oltava mahdollisimman vähän. Tulevan välineen oikeudellisen luonteen, soveltamisalan ja aineellisen soveltamisalan suhteen on määritelty useita vaihtoehtoja.

4.1. Eurooppalaista sopimusoikeutta koskevan välineen oikeudellinen luonne

Vaihtoehdot eurooppalaista sopimusoikeutta koskevaksi välineeksi vaihtelevat EU:n lainsäädännön johdonmukaisuuden ja laadun parantamiseen tähtäävästä ei-sitovasta välineestä aina sitovaan välineeseen, joka muodostaisi vaihtoehdon nykyiselle kansallisten sopimusoikeusjärjestelmien moninaisuudelle tarjoamalla käyttöön yhden sopimusoikeussääntöjen kokonaisuuden. Yleisenä havaintona todettakoon, että unionin säädös tulisi saataville kaikilla virallisilla kielillä. Tämä hyödyttäisi kaikkia asianomaisia sidosryhmiä, ohjeita hakevia lainsäätäjiä, sääntöjä soveltavia tuomareita sekä osapuolia, jotka neuvottelevat sopimusehdoista.

Vaihtoehto 1: Asiantuntijaryhmän työn tulosten julkistaminen

Asiantuntijaryhmän työn tulokset olisi helppo tuoda saataville julkaisemalla ne välittömästi komission verkkosivuilla ilman hyväksymismenettelyä unionin tasolla. Jos asiantuntijaryhmä

laatii käytännöllisen ja käyttäjäystävällisen tekstin, se voisi toimia virikkeenä eurooppalaisten ja kansallisten lainsäätäjien luonnostellessa lainsäädäntöä sekä sopimuspuolten laatiessa vakiosopimusehtoja. Korkeakouluopetuksessa ja ammattikoulutuksessa sitä voitaisiin käyttää yhteenvetona jäsenvaltioiden erilaisista sopimusoikeusperinteistä. Tämän työn laajamittainen hyödyntäminen voisi pitkällä aikavälillä edistää jäsenvaltioiden sopimusoikeuden vapaaehtoista lähentymistä.

Tämä ratkaisu ei kuitenkaan vähentäisi sisämarkkinoita haittaavia esteitä. Teksti, jolla ei ole muodollista vaikutusvaltaa eikä asemaa tuomioistuimien ja lainsäätäjien kannalta, ei vähentäisi merkittävästi sopimusoikeudessa vallitsevia eroja.

Vaihtoehto 2: Lainsäätäjän virallinen välineistö

a) Välineistöä koskeva komission asiakirja

Komissio voisi antaa asiantuntijaryhmän työn tuloksiin perustuvan eurooppalaista sopimusoikeutta koskevan oikeudellisen asiakirjan (esimerkiksi tiedonannon tai komission päätöksen), jota se voisi käyttää viitevälineenä varmistaakseen lainsäädännön johdonmukaisuuden ja laadun. Komissio käyttäisi välineistöä laatiessaan ehdotuksia uudeksi lainsäädännöksi tai tarkistaessaan voimassaolevia säännöksiä. Tällainen väline tulisi voimaan välittömästi komission hyväksytyä sen, ilman Euroopan parlamentin ja neuvoston hyväksyntää. Tässä tapauksessa parlamentin ja neuvoston ei kuitenkaan tarvitsisi ottaa sen suosituksia huomioon esittäessään tarkistuksiaan.

b) Välineistöä koskeva toimielinten sopimus

Eurooppalaista sopimusoikeutta koskevasta välineistöstä voitaisiin päästä myös toimielintenväliseen sopimukseen komission, parlamentin ja neuvoston välillä. Ne voisivat sopia viittaavansa jatkuvasti sen määräyksiin laatiessaan ja neuvotellessaan lainsäädäntöehdotuksia, joilla on yhteys eurooppalaiseen sopimusoikeuteen. Ehdotus toimielinten väliseksi sopimukseksi edellyttäisi ennen voimaantuloaan kolmen lainsäätäjän välisiä neuvotteluja, mutta sillä olisi lisäarvoa sitä kautta, että kaikki kolme toimielintä osallistuisivat sen laatimiseen ja niiden edellytettäisiin ottavan sen suositukset huomioon laatiessaan ja antaessaan uutta lainsäädäntöä.

Tällaisen välineistön haittapuolena on se, ettei se tarjoaisi välittömiä, konkreettisia sisämarkkinaetuja, sillä se ei poistaisi kansallisen oikeuden välisiä eroavaisuuksia. Lisäksi lainsäätäjän välineistöllä ei varmistettaisi unionin sopimusoikeuden yhtenäistä soveltamista ja tulkintaa tuomioistuimissa.

Vaihtoehto 3: Eurooppalaista sopimusoikeutta koskeva komission suositus

Eurooppalaista sopimusoikeutta koskeva väline voitaisiin liittää jäsenvaltioille suunnattuun komission suositukseen, jossa kannustettaisiin niitä sisällyttämään tämä väline kansalliseen oikeuteensa. Tällaisen suosituksen avulla mahdollistettaisiin se, että jäsenvaltiot ottaisivat välineen vähitellen kansalliseen oikeuteensa vapaaehtoisuuteen perustuen. Lisäksi Euroopan unionin tuomioistuimella olisi toimivalta tulkita suosituksen säännöksiä.

Tässä yhteydessä voidaan nähdä kaksi mahdollisuutta:

- a) Suositus saattaisi kannustaa jäsenvaltioita korvaamaan kansallisen sopimusoikeuden suositellulla EU:n välineellä. Tällaista lähestymistapaa on toteutettu menestyksellä Yhdysvalloissa, missä kauppaoikeuden asiantuntijoiden laatima ja puolueettomien, puolijulkisten organisaatioiden hyväksymä yhtenäistetty kauppakaari (*Uniform Commercial Code*)²³ on hyväksytty kaikissa 50 osavaltiossa yhtä lukuun ottamatta.
- b) Suosituksella voitaisiin kannustaa jäsenvaltioita ottamaan eurooppalaista sopimusoikeutta koskeva väline valinnaiseksi järjestelmäksi, joka tarjoaa osapuolille vaihtoehdon kansalliselle oikeudelle. Jäsenvaltioissa, jotka valitsisivat tämän menetelmän, eurooppalainen valinnainen väline olisi samassa asemassa kuin muut valinnaiset välineet, jotka voidaan valita sopimukseen sovellettavaksi oikeudeksi, kuten UNIDROIT-periaatteet.

Tällaisella suosituksella ei olisi sitovia vaikutuksia jäsenvaltioihin, vaan niille jäisi harkintavalta sen suhteen, millä tavoin ja milloin ne saattavat välineen osaksi kansallista oikeuttaan. Näin ollen tähän ratkaisuun sisältyy riski siitä, että jäsenvaltioiden lähestymistavat asiaan ovat ristiriidassa keskenään ja epätäydellisiä, sillä ne saattavat panna suosituksen täytäntöön eri tavoin ja eri ajankohtina tai jättää sen tekemättä kokonaan.

Vaihtoehto 4: Asetus, jolla luotaisiin valinnainen eurooppalaisen sopimusoikeuden väline

Asetuksella voitaisiin luoda valinnainen väline, jota pidettäisiin kussakin jäsenvaltiossa ”toisena järjestelmänä” ja joka antaisi osapuolille mahdollisuuden valita kahden kotimaisen sopimusoikeusjärjestelmän välillä²⁴.

Asetuksella 27 jäsenvaltion kansalliseen oikeuteen sisällytettäisiin kattava ja mahdollisimman itsenäinen sopimusoikeussääntöjen kokonaisuus, jonka osapuolet voisivat valita sopimukseensa säänteleväksi oikeudeksi²⁵. Se tarjoaisi osapuolille – varsinkin niille osapuolille, jotka haluavat toimia sisämarkkinoilla – vaihtoehtoisen sääntökokonaisuuden²⁶. Asetusta voitaisiin soveltaa vain rajatylittäviin sopimuksiin tai sekä rajatylittäviin että kotimaisiin sopimuksiin (ks. jäljempänä 4.2.2. jakso).

Koska kyseessä on nimenomaan valinnainen väline, se voi olla järkevä ratkaisu sääntelyeroista johtuviin ongelmiin ainoastaan, jos se on keskiwertokäyttäjän kannalta riittävän selkeä ja tarjoaa oikeusvarmuuden. Nämä ovat edellytykset välinettä kohtaan

²³ *Uniform Commercial Code* -säännöstöä tarkistetaan tiheästi ja sen hyväksyvät yhdessä *Uniform Law Commission*, jonka tarkoituksena on laatia yhtenäistä valtion lainsäädäntöä ja edistää sen antamista silloin, kun yhtenäisyys on käytännöllistä ja toivottavaa, sekä *American Law Institute*, joka tekee vaikutusvaltaista tieteellistä työtä oikeuden selkeyttämiseksi, uudenaikaistamiseksi ja kehittämiseksi.

²⁴ Ks. myös Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto INT/499, annettu 27.5.2010.

²⁵ Tämä sopimusoikeussääntöjen kokonaisuus muodostaisi osan kunkin jäsenvaltion kansallista oikeutta myös kansainvälisen yksityisoikeuden alalla.

²⁶ Ks. Euroopan komission puheenjohtajalle 9. toukokuuta 2010 esitetty Mario Montin raportti *Uusi sisämarkkinastrategia Euroopan talouden ja yhteiskunnan hyväksi*: ”Tällaisen EU:n järjestelmän etuna on se, että se antaa sisämarkkinoilla toimiville yrityksille ja kansalaisille lisää valinnanvaraa: jos ne haluavat toimia ensisijaisesti sisämarkkinoilla, niille on hyötyä vakiomuotoisesta, yhteen pakettiin kootusta järjestelmästä, joka pätee kaikissa jäsenvaltioissa.” Ks. myös Euroopan unionin tulevaisuutta pohtivan mietintäryhmän Eurooppa-neuvostolle toukokuussa 2010 esittämään raporttiin (*Eurooppa 2030 -hanke – Haasteet ja mahdollisuudet*) sisältyvä suositus: ”olisi ryhdyttävä toimiin [...] Annetaan kansalaisille mahdollisuus eurooppalaiseen oikeudelliseen asemaan (”28. järjestelmään”), jota sovellettaisiin sopimussuhteisiin tietyillä siviili- tai kauppaoikeuden aloilla nykyisten 27 kansallisen järjestelmän ohella.”

tunnetun luottamuksen rakentamiseksi osapuolten keskuudessa, niin että se ylipäätään valittaisiin sopimuksen oikeusperustaksi. Kuluttajien olisi tältä pohjalta laadittavaa sopimusta tehdessään oltava erityisesti vakuuttuneita siitä, ettei heidän oikeuksistaan tingitä. Ollakseen toimintakykyinen sisämarkkinoiden näkökulmasta katsottuna valinnaisen välineen olisi vaikutettava pakollisten säännösten, kuten kuluttajansuojasäännösten soveltamiseen²⁷. Tämä loisi itse asiassa lisäarvoa verrattuna olemassa oleviin valinnaisiin järjestelmiin, kuten Wienin yleissopimukseen, jolla ei voida rajoittaa kansallisten pakollisen sääntöjen soveltamista.

Valinnaisen välineen olisi tarjottava selkeästi korkeatasoinen kuluttajansuoja²⁸.

Johdonmukainen viittaaminen yhteen sääntökokonaisuuteen merkitsisi sitä, ettei tuomareiden ja oikeusalan toimijoiden tarvitsisi enää tietyissä tapauksissa tutkia vieraiden maiden oikeutta kuten tällä hetkellä lainvalintasääntöjen osalta on tarpeen. Tämä saattaisi paitsi vähentää yrityksille aiheutuvia kustannuksia, myös helpottaa oikeusjärjestelmän hallinnollista raskautta.

Tällainen valinnainen väline voisi saada aikaan sisämarkkinoiden kannalta merkittävää etua ilman että olisi tarpeen vallata alaa kansalliselta oikeudelta. Sen vuoksi valinnainen väline voisi toissijaisuusperiaatteen mukaisesti olla vaihtoehto kansallisen oikeuden täysimittaiselle yhdenmukaistamiselle, jos se tarjoaisi oikeasuhteisen ratkaisun kansallisen sopimusoikeuden erilaisuudesta aiheutuville sisämarkkinoiden esteille.

Toisaalta valinnaista eurooppalaista välinettä voitaisiin arvostella oikeudellisen ympäristön monimutkaistamisesta. Kun sillä otettaisiin käyttöön rinnakkainen järjestelmä, oikeudellinen ympäristö olisi edelleen haastava ja edellyttäisi selkeää tiedotusta, jotta kuluttajat ymmärtäisivät oikeutensa ja voisivat tehdä perusteltuja päätöksiä siitä, haluavatko he tehdä sopimuksen tältä vaihtoehtoiselta pohjalta.

Vaihtoehto 5: Eurooppalaista sopimusoikeutta koskeva direktiivi

Eurooppalaista sopimusoikeutta koskevalla direktiivillä voitaisiin yhdenmukaistaa kansallinen sopimusoikeus yhteisten vähimmäisvaatimusten pohjalta. Jäsenvaltiot voisivat säilyttää paremmin suojaavat säännöt, jollei perussopimuksen noudattamisesta muuta johdu. On ennakoitavissa, että tuloksena olevista eroista ilmoitettaisiin komissiolle ja ne julkaistaisiin läpinäkyvyyden lisäämiseksi kuluttajien ja rajojen yli toimivien yritysten kannalta.

Yritysten ja kuluttajien välisten sopimusten osalta direktiivi perustuisi kuluttajansuojan korkeaan tasoon, kuten perussopimuksessa edellytetään, ja se täydentäisi kuluttajansuojaa koskevaa unionin säännöstöä, kuten tulevan kuluttajien oikeuksia koskevan direktiivin säännöksiä.

Tällainen direktiivi voisi vähentää oikeudellisia eroja johtamalla tietynasteiseen yhdenmukaisuuteen kansallisen sopimusoikeuden välillä. Tämä puolestaan saattaisi johtaa siihen, että erityisesti kuluttajat ja pk-yritykset voisivat luottavaisemmin ryhtyä rajatylittävään toimintaan. Yhdenmukaistamisen toteuttaminen direktiiveillä, jotka perustuvat yhdenmukaistamisen vähimmäisvelvoitteeseen, ei kuitenkaan välttämättä johtaisi sääntöjen yhtenäiseen täytäntöönpanoon ja tulkintaan²⁹. Tavaroita ja palveluja yli rajojen tarjoavien

²⁷ Välineessä itsessään olisi ilmaistava sen suhde Rooma I -asetuksen säännöksiin.

²⁸ Ks. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 12 artikla.

²⁹ Tästä syystä Montin raportissa suositellaan yhdenmukaistamiseen pyrkimistä asetusten avulla (s. 93).

yri­tysten olisi edelleen noudatettava eri maissa voimassa olevia erilaisia kuluttajasopimussääntöjä. Voimassa olevasta kuluttajasopimussäännöstöstä käyvät ilmi vähimmäisvelvoitteeseen perustuvien direktiivien rajoitukset sääntelyn eroavaisuuksien vähentämisessä. Direktiivin ei ehkä olisi mahdollista saada aikaan tarvittavaa oikeusvarmuutta yritysten välisten rajatylittävien sopimusten kohdalla, ja yrityksille aiheutuisi näin ollen edelleen säännösten noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Vaihtoehto 6: Asetus eurooppalaisen sopimusoikeuden luomisesta

Asetus eurooppalaisen sopimusoikeuden luomisesta voisi korvata jäsenvaltioiden oikeuden erilaisuuden yhdenmukaisella eurooppalaisella sääntökokonaisuudella, joka sisältäisi myös heikommalle osapuolelle korkeatasoisen suojan antavat pakolliset säännöt. Näitä sääntöjä ei sovellettaisi sopimukseen osapuolten tekemän valinnan perusteella, vaan kansallisen oikeuden nojalla. Asetus voisi korvata kansallisen oikeuden vain rajatylittävissä liiketoimissa, tai se voisi korvata ne sekä rajatylittävissä että kotimaisissa sopimuksissa (ks. jäljempänä 4.2.2. jakso).

Tämä ratkaisu vähentäisi sopimusoikeuden alan oikeudellista hajanaisuutta ja johtaisi asetuksen säännösten yhtenäiseen soveltamiseen ja tulkintaan. Yhtenäiset sopimusoikeussäännöt voisivat helpottaa rajatylittävien sopimusten tekemistä ja tuoda käyttöön tehokkaan riitojenratkaisumekanismin.

Tämä ratkaisu voisi kuitenkin nostaa esiin arkaluonteisia toissijaisuus- ja suhteellisuuskysymyksiä. Eri jäsenvaltioiden oikeuden korvaaminen yhdellä sääntökokonaisuudella, varsinkin, jos se kattaisi myös kotimaiset sopimukset, ei ehkä olisi oikeasuhteinen toimenpide sisämarkkinoilla käytävän kaupan esteiden poistamiseksi.

Vaihtoehto 7: Asetus Euroopan yksityisoikeuden säännösten luomisesta

Tämä ratkaisu menee askeleen pidemmälle kuin asetus eurooppalaisen sopimusoikeuden luomisesta siinä mielessä, ettei se kattaisi pelkästään sopimusoikeutta, vaan myös muuntotyypiset velvoitteet (esimerkiksi vahingonkorvausoikeuden ja asiainhuollon). Tällainen väline vähentäisi vielä laajemmin tarvetta turvautua kansallisiin säännöksiin.

Vaikka sisämarkkinoiden sujuvan toiminnan esteitä on muillakin oikeudenaloilla kuin sopimusoikeuden alalla, on vielä määrittelemättä, missä määrin Euroopan yksityisoikeuden säännösten tapaista kattavaa välinettä voitaisiin perustella toissijaisuudella.

4.2. Välineen soveltamisala

Sopimusoikeutta koskeva väline voisi kattaa useita soveltamisaloja.

4.2.1. Olisiko välineen katettava sekä yritysten ja kuluttajien että yritysten väliset sopimukset?

Väline voisi olla sovellettavissa kaikenlaisiin liiketoimiin, olivatpa ne sitten yritysten välisiä tai yritysten ja kuluttajien välisiä. On olemassa joitakin yleisen sopimusoikeuden säännöksiä, jotka ovat merkityksellisiä poikkeuksetta kaikille sopimuksille, mutta väline voisi sisältää myös erityisiä säännöksiä, joiden soveltaminen käynnistettäisiin vain tietyntyyppisten sopimusten ollessa kyseessä. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi kuluttajansuojan korkean

tason varmistavat pakolliset säännökset. Niitä alettaisiin soveltaa, jos liiketoimessa on osapuolina sekä kuluttaja että yritys³⁰.

Mahdollista voisi olla myös erillisten välineiden luominen koskemaan yritysten ja kuluttajien välisiä sekä yrittäjien välisiä sopimuksia. Erillisillä välineillä pystyttäisiin periaatteessa käsittelemään paremmin juuri tämäntyyppisten sopimusten erityiskysymyksiä, ja ne olisivat helpommat laatia ja käyttää. Välineiden määrän kasvu kuitenkin tuo luonnostaan mukanaan lainsäädännön päällekkäisyyksien ja epä johdonmukaisuuksien riskin.

4.2.2. *Olisiko välineen katettava sekä rajatylittävät että kotimaiset sopimukset?*

Kansallisen oikeuden eroavaisuuksien ongelmat ovat yleensä tyypillisiä rajatylittävälle sopimuksille, joiden yhteydessä saatetaan soveltaa useita kansallisia tai kansainvälisiä oikeudellisia välineitä. Pelkästään rajatylittävät sopimukset kattava väline, jolla pystyttäisiin ratkaisemaan lainvalintaongelmat, voisi edistää merkittäväällä tavalla sisämarkkinoiden sujuvaa toimintaa. Yritysten ja kuluttajien välisissä sopimuksissa yritykset pystyisivät käyttämään toimintansa perustana kahta ehtojen kokonaisuutta – yksi rajatylittäviä sopimuksia varten, yksi kotimaisia sopimuksia varten. Myös kuluttajiin sovellettaisiin kahta sääntökokonaisuutta. Sääntely-ympäristö yksinkertaistuisi entisestään, jos käytössä olisi sekä rajatylittäviin että kotimaisiin kuluttajasopimukseen sovellettava väline, mutta se voisi vaikuttaa kuluttajiin, jotka eivät ehkä rohkene lähteä toimimaan sisämarkkinoilla, vaan säilyttävät mieluummin suojan kansallisen tason.

Toisaalta yritysten välisissä sopimuksissa, joissa sopimusvapauden periaate on erittäin tärkeä, voi olla kohtuutonta kieltää osapuolilta mahdollisuus valita eurooppalaisen välineen käyttö täysin kotimaisissa liiketoimissa. Sekä rajatylittävät että kotimaiset sopimukset kattava väline voisi tarjota yrityksille lisäkannustimen laajentua yli rajojen, sillä ne voisivat käyttää yhtä ehtojen kokonaisuutta ja yhtä taloudellista toimintapolitiikkaa.

Väline voisi myös kohdistua pelkästään verkkoympäristössä tehtyihin sopimukseen (tai yleisemmin etäsopimukseen), vaikkakaan tällainen lähestymistapa ei tarjoaisi kattavaa ratkaisua sisämarkkinoiden esteiden poistamiseen verkkoympäristöön liittyvien alojen ulkopuolella. Nämä sopimukset muodostavat merkittävän osuuden rajatylittävistä liiketoimista sisämarkkinoilla, ja niiden kasvupotentiaali on kaikkein suurin. Sen vuoksi voitaisiin kehittää verkkomaailmaa varten räätälöity väline. Sitä voitaisiin soveltaa sekä rajatylittävissä että kotimaisissa tilanteissa tai pelkästään rajatylittävissä yhteyksissä.

4.3. **Välineen aineellinen soveltamisala**

Eurooppalaista sopimusoikeutta koskevan välineen aineellista soveltamisalaa voitaisiin tulkita joko kapealla tai laajalla tavalla. Välineen olisi joka tapauksessa katettava pakolliset kuluttajasopimusoikeuden säännöt, missä lähtökohdaksi olisi otettava unionin säännöstö.

4.3.1. *Soveltamisalan kapea tulkinta*

Eurooppalaisen sopimusoikeuden väline voitaisiin rajoittaa kohdistumaan sääntöihin, jotka koskevat sopimuksen määritelmää, sopimuksen tekoa edeltäviä velvollisuuksia, sopimuksen

³⁰ Johdonmukaisuuden vuoksi eurooppalaista sopimusoikeutta koskevan välineen on täydennettävä asianomaista EU:n kuluttajasäännöstöä sisällyttämällä sen vaatimukset, muun muassa kuluttajasuojassa sisämarkkinoilla saavutetun edistyksen, kuluttajien oikeuksia koskevaan direktiiviin.

laatimista, oikeutta irtautua sopimuksesta, edustusta, mitättömyysperusteita, tulkintaa, sopimusten sisältöä ja vaikutuksia, täytäntöönpanoa, oikeussuojakeinoja täytäntöönpanon laiminlyöntitapauksessa, tilannetta, jossa velallisia ja velkojia on useita, sopimuspuolten vaihtumista, saatavien kuittaamista ja yhdistämistä sekä vanhentumista³¹. Sen yhteydessä voitaisiin keskittyä pakollisiin kuluttajasopimussäännöksiin, jotka aiheuttavat esteitä sisämarkkinoille, sekä käytäntöihin, jotka haittaavat kuluttajia ja pk-yrityksiä, kuten kohtuuttomiin sopimusehtoihin.

4.3.2. *Soveltamisalan laaja tulkinta*

Eurooppalaista sopimusoikeutta koskeva väline voisi kattaa edellä 4.3.1 jaksossa lueteltujen asioiden lisäksi muita asiaan liittyviä aiheita, kuten korvaukset, sopimusenukkoiset velvoitteet, tavaroiden omistusoikeuden hankinnan ja menettämisen sekä irtainta omaisuutta koskevat omistusvakuudet.

4.3.3. *Olisiko välineen katettava sopimusten erityistyyppit?*

Yleisen sopimusoikeuden säännösten lisäksi väline voisi sisältää erityismääräyksiä, jotka koskevat yleisimpiä sopimustyyppejä. Sisämarkkinoiden näkökulmasta yleisin ja merkityksellisin on tavaroiden myyntisopimus.

Myös palvelujen hankintaa koskevat sopimukset ovat hyvin tärkeitä. Niiden epäyhtenäisen luonteen vuoksi on kuitenkin laadittava erityissäännöksiä, jotka koskevat palvelujen hankintaa koskevien sopimusten erityistyyppejä. Väline voisi sisältää esimerkiksi säännöksiä myyntiä muistuttavaa palvelujen hankintaa koskevista sopimuksista, kuten autojen leasing-vuokraus, tai vakuutus sopimuksista. Lisäksi rahoituspalvelualan sopimukset ovat luonteeltaan hyvin erityisiä ja teknisiä, erityisesti kun niitä tehdään ammattilaisten kesken, joten niitä kohtaan on omaksuttava varovainen lähestymistapa, koska näillä aloilla oikeudellinen ympäristö muuttuu nopeasti.

Tutkijat ovatkin jo ehdottaneet mallisääntöjä erälle palvelujen hankintaa koskeville sopimuksille, joten niitä voisi käyttää esikuvana. Esimerkiksi yhteinen viitekehysluonnos sisältää tavaroiden leasing-vuokrauksesta tehtäviä sopimuksia koskevia mallisääntöjä. Eurooppalaisen vakuutus sopimusoikeuden uudelleenmäärittelemistä tutkiva projektiryhmä (*Project Group "Restatement of European Insurance Contract Law"*) on laatinut eurooppalaista vakuutus sopimusoikeutta koskevat periaatteet³². Periaatteiden soveltavuuden arviointi on välttämätöntä päättämiseksi siitä, olisiko niitä sovellettava rahoituspalvelualan sopimuksiin ja millä tavoin.

4.3.4. *Euroopan yksityisoikeuden säännösten soveltamisala*

Euroopan yksityisoikeuden säännösten olisi katettava sopimusoikeuden ja siihen kuuluvien sopimustyyppien lisäksi vahingonkorvausoikeus, perusteeton etu sekä asiainhuolto toisen hyväksi.

³¹ Tämä yhteisen viitekehysluonnoksen mukainen terminologia on pelkästään viitteellinen eikä sillä ennakoita välineen rakennetta eikä terminologiaa.

³² *Principles of European Insurance Contract Law*, München, Sellier, 2009.

5. PÄÄTELMÄT

Tämän vihreän kirjan tarkoituksena on käynnistää julkinen kuuleminen, jolla kerätään sidosryhmiltä linjauksia ja näkemyksiä eurooppalaisen sopimusoikeuden alan toimintapolitiikan mahdollisista vaihtoehdoista.

Vihreä kirja julkaistaan komission verkkosivuilla (<http://ec.europa.eu/yourvoice/>). Kuuleminen järjestetään 1. heinäkuuta 2010 – 31. tammikuuta 2011, ja kaikki sidosryhmät voivat osallistua siihen. Yksityishenkilöitä, järjestöjä ja maita, jotka aikovat osallistua kuulemisprosessiin, pyydetään lähettämään kannanottonsa vastauksena joihinkin tai kaikkiin asiakirjassa esitettyihin kysymyksiin ja/tai yleisinä kommentteina asiakirjassa käsiteltyihin aiheisiin.

Saadut kannanotot julkaistaan, mahdollisesti tiivistelmän muodossa, jollei sen esittäjä vastusta henkilötietojensa julkaisemista sillä perusteella, että siitä aiheutuu haittaa hänen oikeutetuille eduilleen. Tällöin kannanotto voidaan julkaista nimettömänä. Muussa tapauksessa kannanottoa ei julkaista eikä sen sisältöä oteta periaatteessa huomioon.

Sen jälkeen kun edunvalvojien (lobbaajien) rekisteri avattiin kesäkuussa 2008 Euroopan avoimuusaloitteen osana, järjestöjä on pyydetty käyttämään sitä toimittaessaan Euroopan komissiolle ja suurelle yleisölle tietoja tavoitteistaan, rahoituksestaan ja rakenteestaan. Komission käytännön mukaan järjestöjen kannanotot katsotaan henkilökohtaisiksi lausunnoiksi, jos järjestö ei ole ilmoittautunut rekisteriin.

Kannanottoja kuulemiseen voi lähettää sähköpostitse osoitteeseen ils-communication-e5@ec.europa.eu.

Tätä kuulemistä koskevat kyselyt voidaan lähettää samaan sähköpostiosoitteeseen tai seuraavaan postiosoitteeseen:

European Commission, DG Justice, Unit A2, Rue de la Loi 200, B-1049 Brussels, Belgium.